

Bruselj, 6.8.2018
COM(2018) 575 final

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Udeležba Evropske unije v vlogi stalne opazovalke pri Pacifiški skupnosti

Uvod

V pacifiško regijo spada 15 držav iz skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) ter štiri čezmorske države in ozemlja (v nadaljnjem besedilu: ČDO). Skupna površina regije je 580 000 km², pri čemer je v tej regiji zajeta izključna ekonomska cona, ki meri približno 30 milijonov km², prebivalstvo v tej regiji pa šteje skupaj približno 12 milijonov ljudi, od tega je več kot 500 000 državljanov EU.

EU ima strateške interese v pacifiški regiji. EU in 15 pacifiških držav iz skupine AKP skupaj sestavlja močno koalicijo za reševanje vprašanj podnebnih sprememb in drugih globalnih vprašanj, vključno z upravljanjem oceanov. Pacifiška regija poleg tega predstavlja gospodarske in trgovinske priložnosti za EU, zlasti v zvezi z ribištvom¹ in minerali. Tesnejše vezi s pacifiškimi državami bodo okrepile tudi sodelovanje EU z Avstralijo in Novo Zelandijo v regiji.

V pacifiški regiji se ponuja priložnost za usklajeno in celovito uporabo različnih elementov zunanjega delovanja EU, vključno s skupno zunanjo in varnostno politiko, razvojno politiko EU in gospodarsko diplomacijo. Ker ima zelo malo držav članic EU predstavništva v pacifiških državah, bi vzpostavitev tesnejših vezi s Pacifiško skupnostjo, ki se je prej imenovala Sekretariat Pacifiške skupnosti, pomenila tudi okrepitev sodelovanja EU s pacifiškimi državami.

EU v Pacifiku izvaja nekatere regionalne in dvostranske programe prek regionalnih organizacij. Glavna izvajalska organizacija za programe EU v Pacifiku je Pacifiška skupnost, ki je 11. februarja 2016 z dopisom vodji delegacije EU v Pacifiku na Fidžiju pozvala EU, naj postane stalna opazovalka. To predstavlja priložnost za okrepitev partnerstva med EU in Pacifiško skupnostjo ter za okrepitev političnega dialoga EU s Pacifiško skupnostjo o regionalnih zadevah.

Pacifiška skupnost

Pacifiška skupnost je bila ustanovljena leta 1947 na podlagi sporazuma iz Canberre. Je glavna regionalna izvajalska organizacija in ima dejavno vlogo pri vključujočem regionalnem razvoju, sodelovanju in vključevanju v pacifiško regijo. Trenutno šteje 26 članov: Ameriško Samoo, Avstralijo, Cookove otoke, Federativne države Mikronezije, Fidži, Francijo, Francosko Polinezijo, Guam, Kiribati, Marshallove otoke, Nauru, Novo Kaledonijo, Novo Zelandijo, Niue, Severne Marianske otoke, Palau, Papuo Novo Gvinejo, Pitcairn, Samoo, Salomonove otoke, Tokelau, Tongo, Tuvalu, Združene države Amerike, Vanuatu ter Wallis in Futuna.

Pacifiška skupnost je na svoji 9. konferenci novembra 2015 sprejela novo politiko o statusu članstva in opazovalcev [dokument SPC/CRGA 45 (15)], ki določa kategorijo „stalnih opazovalcev pri Pacifiški skupnosti“, da bi spodbudila tesnejše in trdnejše sodelovanje s subjekti, ki ne želijo imeti statusa članstva ali ne izpolnjujejo pogojev za status članstva v Pacifiški skupnosti.

Ob priznavanju pomena usklajenih pristopov k razvojni politiki in načrtovanju programov sta

¹ EU je članica dveh regionalnih organizacij za upravljanje ribištva v Pacifiku: Komisije za ribištvo zahodnega in srednjega Pacifika in Regionalne organizacije za upravljanje ribištva v južnem Tihem oceanu, v katerih dejavno prispeva k dolgoročnemu ohranjanju in upravljanju ribolovnih virov.

Evropska komisija in Pacifiška skupnost 16. junija 2015 okrepili svoje sodelovanje s podpisom upravnega dogovora o vzpostavitvi partnerstva². V tem okviru je bila Komisija v vlogi opazovalke neuradno povabljen na letna srečanja Pacifiške skupnosti v zvezi z upravljanjem. Po sprejetju nove politike o statusu članstva in opazovalcev Pacifiške skupnosti je Pacifiška skupnost 11. februarja 2016 Evropsko unijo pozvala, da postane prva stalna opazovalka pri Pacifiški skupnosti.

Status stalnega opazovalca pri Pacifiški skupnosti

Status stalnega opazovalca je namenjen sodelovanju subjektov v pacifiški regiji ali zunaj nje, ki čutijo pripravljenost za trdno sodelovanje s Pacifiško skupnostjo in imajo zmožnosti zanj, vendar ne želijo statusa članstva ali zanj ne izpolnjujejo pogojev.

Kot je navedeno v politiki o statusu članstva in opazovalcev Pacifiške skupnosti, lahko stalni opazovalci pričakujejo naslednje:

1. stalni opazovalci se lahko udeležijo sej odbora predstavnikov vlad in uprav³ ter konference⁴ in drugih srečanj Pacifiške skupnosti; z dovoljenjem predsednika lahko sodelujejo v razpravah in debatah;
2. Stalni opazovalci lahko predstavijo predloge na srečanjih Pacifiške skupnosti. Taki predlogi se predložijo v odločanje članom Pacifiške skupnosti na zahtevo najmanj enega člana Pacifiške skupnosti.
3. Predsednik srečanja se lahko po potrebi odloči, da se stalnemu opazovalcu dodeli več časa za govor, da bi lahko odgovoril na vprašanja o stališčih in predlogih v sklopu svoje predstavitve.
4. Stalni opazovalci so lahko po presoji članov Pacifiške skupnosti in sekretariata Pacifiške skupnosti vabljeni k sodelovanju v delovnih skupinah, ki jih ustanovi upravljavski organ ali sekretariat, ob upoštevanju običajnih postopkov, ki urejajo sestavo takih delovnih skupin.
5. Od sekretariata Pacifiške skupnosti se pričakuje, da bo uradno obvestil vse stalne opazovalce o delavnicah, seminarjih in drugih ad hoc srečanjih članov, ki jih skličeja Pacifiška skupnost in njen sekretariat, ter jih na take dogodke vabil.

Za podelitev statusa stalnega opazovalca se uporablja naslednji postopek, ki je podrobno opisan v navedeni politiki:

1. predložitev pisne zahteve Konferenci Pacifiške skupnosti, naslovljene na generalnega direktorja sekretariata, ki strnjeno navaja razloge za upravičenost vlagatelja glede na merila za pridobitev statusa stalnega opazovalca;

² Dokument, evidentiran pod št. Ares (2015) 2773568.

³ odbor predstavnikov vlad in uprav je odbor Konference Pacifiške skupnosti, ki se sestaja letno; v letih, ko se Konferenca ne skliče, je odbor predstavnikov vlad in uprav pooblaščen za sprejemanje odločitev o upravljanju.

⁴ Konferenca Pacifiške skupnosti je upravljavski organ organizacije. Sestane se vsaki dve leti. Vsaka država članica in ozemlje imata pri odločanju pravico do enega glasu.

2. ocena zahteve s strani sekretariata in priporočilo predsedniku Konference in vsem članom Pacifiške skupnosti;
3. ocena zahteve s strani odbora predstavnikov vlad in uprav ter priporočilo Konferenci;
4. odločitev, ki jo Konferenca sprejme soglasno,
5. uradno obvestilo generalnega direktorja sekretariata o odločitvi, naslovljeno na vlagatelja.

Čeprav se pričakuje, da stalni opazovalci sami financirajo udeležbo na srečanjih Pacifiške skupnosti, se lahko na podlagi izjeme k oddelku 37 politike letni prispevek v proračun Pacifiške skupnosti opusti v skladu s sklepom Konference, če stalni opazovalec zagotovi znatno finančno podporo programom Pacifiške skupnosti prek drugih mehanizmov. Glede na znaten finančni prispevek EU za regijo (glej v nadaljevanju) bo zahteva za pridobitev statusa stalnega opazovalca predložena pod pogojem, da Konferenca EU oprosti plačila letnega prispevka v proračun Pacifiške skupnosti.

Postopek za pridobitev statusa stalnega opazovalca je upravni postopek. Status stalnega opazovalca kot tak ne daje nobenih materialnih pravic in ne ustvarja nobenih obveznosti. V skladu s členom 17(1) Pogodbe o Evropski uniji bi morala Unijo v Pacifiški skupnosti zastopati Komisija.

Cilji

Komisija in Pacifiška skupnost sta razvili dolgotrajno sodelovanje za podporo razvoju v pacifiških otoških državah in na pacifiških ozemljih. Dejavnosti EU, ki jih podpira Pacifiška skupnost, so doslej omogočile obravnavo izzivov in spodbujanje ustreznih priložnosti, med drugim na področjih podnebnih sprememb, zmanjševanja tveganja nesreč, ribištva, razvoja trgovine, trajnostne energije, kulture, človekovih pravic in globokomorskih mineralov. Leta 2017 je EU namenila približno 160 milijonov EUR razvojnim programom za pacifiške države.

Regionalni mandat Pacifiške skupnosti je natančno usklajen z osrednjimi sektorji v pacifiški regiji in osredotočenostjo razvojne pomoči EU. Pacifiška skupnost je daleč največji izvajalski partner EU v pacifiški regiji in ključna regionalna organizacija za spodbujanje vzajemnih interesov. EU vsako leto za Pacifiško skupnost zagotovi povprečno 30 milijonov EUR. Leta 2016 je to predstavljalo skoraj 40 % letnih odhodkov Pacifiške skupnosti. Znatna podpora, ki jo Komisija zagotavlja Pacifiški skupnosti, prav tako upravičuje tesnejše sodelovanje med obema institucijama.

Na splošno status stalnega opazovalca pomeni **priložnost za EU, da poveča skladnost in učinkovitost ter izboljša kakovost, prepoznavnost in učinek dejavnosti Komisije in Pacifiške skupnosti. Prispeval bi tudi k okrepitvi političnega dialoga Komisije s Pacifiško skupnostjo o regionalnih vprašanjih.** Poleg tega bi se s statusom stalne opazovalke okrepilo sodelovanje EU s Pacifiško skupnostjo, kar bi lahko bilo v skupnem interesu glede na prihodnja pogajanja o sporazumu o partnerstvu z državami AKP po izteku sporazuma iz Cotonouja. Če bi Komisija postala stalni opazovalec, bi EU dobila priložnost, da razširi svoja partnerstva v regiji, saj je ena država članica EU (Francija) že polnopravna članica Pacifiške skupnosti (kot so Avstralija, Nova Zelandija in Združene države Amerike).

Zaključek

Komisija se namerava odzvati vabilu Pacifiške skupnosti, naj postane stalna opazovalka v imenu EU, ker je Pacifiška skupnosti tako strateška regionalna platforma kot tudi regionalna partnerka, s katero je zaželeno okrepiti sodelovanje na področjih v skupnem interesu. Uradna zahteva, ki bo naslovljena na generalnega direktorja sekretariata, bo izrecno vključevala pogoj, da Konferenca opusti zahtevo po obveznosti v zvezi s finančnim prispevkom v proračun Pacifiške skupnosti.